

รายงานการประชุม

คณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๙

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

ผู้มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	ประธานกรรมการ
พลอากาศ เอกประจัน จันทอง	
๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	รองประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ	
๓. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
นายสุทธิ ศรีสวัสดิ์ (ผู้แทน)	
ผู้อำนวยการส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	
๔. ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
พันตำรวจตรีหญิง รมยง สุรกิจบรรหาร (ผู้แทน)	
รองปลัดกระทรวงแรงงาน	
๕. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
นางยุวณิศา สุขอุดม (ผู้แทน)	
รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่ทางการศึกษา	
๖. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
นางกฤติกา เจ็ดโหม (ผู้แทน)	
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	
๗. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
พลตำรวจโท พรหมธร ภาคอัติ (ผู้แทน)	
ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	
๘. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
นายสรารุช เบญจกุล	
๙. อัยการสูงสุด	กรรมการ
นายวิเชียร ถนนอมพิชัย (ผู้แทน)	
อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีอาญา	

๑๐. เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการ

นายบุญเกิด สมนึก (ผู้แทน)

รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๑. พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวนนัต

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๒. นายเผ่าทอง ทองเจือ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๓. รองศาสตราจารย์ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๔. ดร. นัทธี จิตสว่าง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๕. นายไพฑูรย์ สว่างกมล

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๖. นางวัลลภ ธรรมโกสิทธิ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๗. รองศาสตราจารย์อภิญญา เวชยชัย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๘. อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กรรมการและเลขานุการ

พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์

๑๙. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร

ผู้ช่วยเลขานุการ

นายอายุตม์ สินธพพันธุ์

๒๐. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย

ผู้ช่วยเลขานุการ

นายธวัชชัย ชัยวัฒน์

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายสุพล บริสุทธิ์ (ผู้แทน)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายพงศธร สัจจชลพันธ์

ผู้ช่วยรัฐมนตรี

๒. นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ

๓. พันตำรวจโท ประวุธ วงศ์สีนิล

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายปฏิบัติ

๔. นางพัชราภรณ์ ศโรภาส

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา

๕. นางสาวคนธ์ เกษฏารักษ์

ผู้ตรวจราชการกรม

๖. นายชัยบุญ ชัยศิริเจริญพันธ์

ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย

๗. พันตำรวจเอก ศุภกร ศุภสินเจริญ

ผู้อำนวยการกองทัณฑวิทยา

๘. นางสาวบุญเอิบ เข้มนางน

ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ

๙. นางสาวปรีญิศา สมจิตร์(รักษาการฯ)

เลขานุการกรม

๑๐. นายมงคล จันทะจร (รักษาการฯ)

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

๑๑. นางสาวกมลทิพย์ อ้นขวัญเมือง (รักษาการฯ)

ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล

๑๒. นายไพฑูรย์ มงคลหัตถ์

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

๑๓. นางจุไร ยอดระบำ (รักษาการฯ)

ผู้อำนวยการกองบริหารการคลัง

๑๔. นางวิชุดา คงพร้อมสุข (รักษาการฯ)

ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์

๑๕. นางประภาพรพรณ ขจรวัฒนากุล (รักษาการฯ)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์

/๑๙. นายกุลธร...

๑๖.นางลัดดา รุจิณรงค์
๑๗.นางสาวทิพารัตน์ โชติพิทยานนท์
๑๘.นางพรเอื้อง ตรีทอง
๑๙.นายกุลธร ถัดทะพงษ์
๒๐.นางอัมพร นิยมตรง

๒๑.พันตำรวจตรี วัชรพงษ์ พวงบุตร
๒๒.นางสาวศิริินภา นาคธน
๒๓.นายศุภโชค ควรถาชัย
๒๔.นายโยธิน บุญญานุสนธ์
๒๕.นางอภิญา วนิชพันธ์
๒๖.นางสาววิดา จันทอง
๒๗.นางสาวสาธิตา สามศรี
๒๘.นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกกณะ
๒๙.นางสาวนุชนาถ ภูระยา
๓๐.นายเอกธนะ นวลละออง
๓๑.นายชัยรัตน์ แก้วเทศ
๓๒.นายพลศักดิ์ บุญเกิด
๓๓.นายมานิต คล้ายคลึง
๓๔.นายไกรเดช รักถนอม
๓๕.นายมารุต ศุภย์ตรง
๓๖.นางสุพรรณนา วางอภัย
๓๗.นางสาวณธรา ฐิติธราดล
๓๘.นางสมศรี อุดมสมบูรณ์
๓๙.นายอนุชา ภูตะวัน
๔๐.นางสาวพัชรสดา ชูติกุล
๔๑.นายมนตรี ดิตเหมาะ
๔๒.นางสาวพรพรสลิล ธีพรหม
๔๓.นางสาวจิราพร แสงทอง
๔๔.นางสาวณิศา ย้อยแก้ว
๔๕.นางสาวอุทัยวรรณ สุขเกษม
๔๖.นางสาวนิชาภา กองทรัพย์โต
๔๗.นางสาวชลธิชา ละอองทอง

ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน
นักพัฒนาวิทยาเชี่ยวชาญ
รองหัวหน้ากลุ่มคุ้มครองจริยธรรม
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
ผู้อำนวยการกองมาตรฐานการปฏิบัติ
ต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์
ผู้ช่วย นว.(สบ ๒) ตร.
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการส่วนมาตรการ
นักพัฒนาวิทยาชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการส่วนลดวันต้องโทษจำคุก
ผู้อำนวยการส่วนพักการลงโทษ
ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการ
ผู้อำนวยการส่วนต่างประเทศ
เจ้าพนักงานราชทัณฑ์อาวุโส
เจ้าพนักงานราชทัณฑ์อาวุโส
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นักพัฒนาวิทยาปฏิบัติการ
นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
นิติกรปฏิบัติการ
เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติงาน
นักวิชาการคอมพิวเตอร์
นิติกร
พนักงานจ้างเหมาบริการบันทึกข้อมูล
พนักงานจ้างเหมาบริการบันทึกข้อมูล

เริ่มประชุม

เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

ระเบียบวาระที่ ๑

เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ

กล่าวเปิดการประชุมพร้อมขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม และได้กล่าวถึงประเด็นงานราชทัณฑ์ที่สำคัญที่อยากให้กรรมการทุกท่าน ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในวาระต่อไป

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒

เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ ได้แจ้ง

ให้ที่ประชุมทราบว่ารายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งคณะกรรมการฯ เพื่อตรวจสอบ หากมีความประสงค์แก้ไขประการใด ขอให้แจ้งฝ่ายเลขานุการเพื่อดำเนินการ

มติที่ประชุม

รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

ระเบียบวาระที่ ๓

เรื่องเพื่อทราบ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ

รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๑. พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีต่อกรมราชทัณฑ์

๓.๑.๑. กรมราชทัณฑ์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร โปรดเกล้าฯ ให้เข้าร่วมจัดงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์” โดยการเข้าร่วมออกงานเพื่อจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ จากการฝึกอาชีพผู้ต้องขัง และนำผู้ต้องขังไปร่วมแสดงกิจกรรมบนเวทีกลางแจ้ง รวมถึงได้กราบบังคมทูลถวายพระบรมสาทิสลักษณ์ รัชกาลที่ ๑๐ จากฝีมือผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี ซึ่งผลการดำเนินงานมีเรือนจำ/ทัณฑสถาน นำผลิตภัณฑ์/สินค้านำมาจำหน่าย จำนวน ๑๓ แห่ง มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นเงิน ๑,๒๗๒,๑๒๒ บาท มีเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ไปร่วมกิจกรรม จำนวน ๑,๐๘๐ คน มีประชาชนที่มาซื้อสินค้านำมาจำหน่าย และเยี่ยมชมร้านในงานอุ่นไอรัก จำนวน ๕,๖๐๐ คน

๓.๑.๒. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จเปิด “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ในเรือนจำ/ทัณฑสถานแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๒๑ แห่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓ แห่ง และในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีกำหนดการจะทรงเสด็จเปิด ๑ แห่ง ณ เรือนจำกลางนครพนม ประมาณเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เมื่อทราบหมายกำหนดการที่ชัดเจนจะนำเรียนผู้บังคับบัญชาทราบอีกครั้ง

/๓.๑.๓ พระเจ้าหลานเธอ...

๓.๑.๓. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จไปทรงเปิดป้าย ศูนย์การเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรดอยฮาง และทอดพระเนตรนิทรรศการผลงานโครงการกำลังใจ ในพระดำริฯ ซึ่งมีผลการดำเนินงานมากกว่า ๑๒ ปี เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ ในการนี้ได้ทรงประทาน ถ้วยรางวัลพร้อมเงินรางวัลในกิจกรรมการวิ่ง Run for Better Life Doi Hang Cross Country Trail และร่วมฉายพระรูป ร่วมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ และมีกำหนดการจะทรงเสด็จเยี่ยมโครงการกำลังใจ แม่และเด็กของเรือนจำจังหวัดจันทบุรี ในเดือนเมษายน ๒๕๖๒ และเรือนจำวัดสุโขทัย ในเดือนกันยายน ๒๕๖๒

๓.๑.๔. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ทรงรับเป็น UNAIDS GOODwill Ambassdor Asia pacific ซึ่งกระทรวงยุติธรรม โดยกรมราชทัณฑ์ ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยการประสานของศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย ได้วางแผนดำเนินงานภายใต้พระดำริของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เพื่อจัดทำ แผนงานเร่งรัดการดำเนินงานยุติปัญหาเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ไวรัสตับอักเสบบี และวัณโรคในเรือนจำ นอกจากนี้ยังทรงเป็นประธานกิจกรรม “บ้านพระพร ๑๕ ปี คืบคนดีสู่สังคม” เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒ มูลนิธิบ้านพระพร เป็นองค์กรที่ดำเนินงาน ให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ รวมถึงเยาวชนจากสถานพินิจ ตั้งตั้ง พ.ศ.๒๕๑๔

๓.๑.๕. ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี องค์ประธาน โครงการ TO BE NUMBER ONE ให้กรมราชทัณฑ์ร่วมรับเสด็จในนามคณะอนุกรรมการฯ เนื่องในโอกาสเสด็จ พระราชทานรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันระดับประเทศ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE THAILAND CHAMPIONSHIP ๒๐๑๙ และจะมีกิจกรรมประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทเรือนจำ และทัณฑสถาน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จะเริ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓.๒. โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (เรือนจำโครงสร้างเบา) ได้ดำเนินการ อบรมหลักสูตร ๑๒ สัปดาห์ เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังอย่างเข้มข้น ทั้งร่างกายและจิตใจ ความคิด ทักษะการใช้ชีวิต ระเบียบวินัย ศิลธรรมจรรยาต่างๆ รวมถึงประเด็นทางด้านศีลธรรม ครอบครัวยุคใหม่ และการคืนสู่สังคม ปีนี้มีเป้าหมายกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีการดำเนินงาน ๓ รุ่น ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ๑ รุ่น จำนวน ๒๙๗๖ คน รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๕ มีนาคม ถึง ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ จำนวน ๑๖ แห่งเป้าหมาย ๔,๓๖๐ คน รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒ จำนวน ๑๗ แห่งเป้าหมาย ๔,๕๖๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๑,๘๕๐ คน

โครงการนี้เป็นนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและปลัดกระทรวง ยุติธรรม โดยดำเนินการพิจารณาถึงมุมมองการป้องกันสังคมเป็นหลัก มีวัตถุประสงค์ที่จะคืนคนดีสู่สังคม คาดหวังว่าหลักสูตรที่เข้มข้น ๑๒ สัปดาห์ จะทำให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวกระทำผิดซ้ำน้อยลง จะช่วยลดปัญหา ที่กรมราชทัณฑ์เผชิญอยู่ ปัจจุบันโครงการนี้ได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์จึงพยายาม กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการวิ่งเต้นและการเรียกรับประโยชน์จากเจ้าหน้าที่

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสรารัฐ เบญจกุล) กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า งบประมาณ ที่ใช้ทั้งหมด ๓๑ ล้านบาท เทียบกับระยะเวลา ๑๒ สัปดาห์ ฝึกอบรมได้ห้มีเกินกว่าคน น่าจะมีวิธีการใน การฝึกอบรมคนเหล่านี้ให้ได้จำนวนมากขึ้น โดยใช้งบประมาณน้อยกว่า เช่น จัดหาอุปกรณ์ต่างๆที่ทันสมัย และ จัดฝึกอบรมโดยผ่านระบบออนไลน์ เพราะการฝึกอบรมเป็นหลักสูตรเดียวกัน จะทำให้ฝึกอบรมได้จำนวนมากกว่า และมีประสิทธิภาพมากกว่า ไม่ทราบว่าการราชทัณฑ์ได้หาแนวทางลักษณะนี้ไว้บ้างหรือไม่

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า งบประมาณที่จัดอบรมไม่ได้มาจาก พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่วนแรก จำนวน ๒๑ ล้านบาท ได้รับจากเงินดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลางของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งอยู่ในการดูแลของ กรมบังคับคดี อีกส่วนหนึ่ง จำนวน ๑๐ ล้านบาท เป็นเงินจากสำนักพัฒนาพฤตินิสัยกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นเงินผลพลอยได้จากการฝึกวิชาชีพหรือขายสินค้าในร้านสงเคราะห์ให้ผู้ต้องขังในเรือนจำต่างๆ เหตุผลที่ใช้การฝึกอบรมแบบออนไลน์ไม่ได้ เนื่องจากโครงการเหล่านี้จำเป็นต้องมีระดับความเข้มข้นคล้ายกับที่ใช้ทหารช่วยดำเนินการในโครงการพัฒนาพลเมืองซึ่งเป็นลักษณะ Boot Camp จึงมีความแตกต่างกันกับการฝึกอบรมแบบออนไลน์ หรือการใช้วิทยากรตัวคุณในหลักสูตรอื่นๆ

ปัจจุบันในเรือนจำ ๑๔๓ แห่ง มีผู้ต้องขัง ๓๘๗,๐๐๐ คน อัตราส่วนเจ้าหน้าที่ ประมาณ ๑ : ๓๐ น่าจะพียงในเรื่องการเข้มงวดกวดขัน และเนื่องจากโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ผ่านโครงการกระทำผิดซ้ำน้อยลง จึงต้องมีระบบการอบรมที่เข้มข้น เป็นผลให้ใช้งบประมาณมากกว่าโครงการอื่นๆ แต่ก็พยายามกำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า การพัฒนาพฤตินิสัยเหมือนกับการนำคนไปฝึกนักรบ จำเป็นต้องใช้ครูและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ช่วงนั้นๆ สามารถเสริมได้ด้วยเทคโนโลยี แต่จะใช้เทคโนโลยีเป็นหลักคงมีข้อจำกัด เพราะจะต้องมีการฝึกลักษณะที่เป็นกลุ่ม มีการละลายพฤติกรรม จำเป็นต้องจัดครูที่มีความเชี่ยวชาญมาสอน และเราไม่ได้ฝึกอบรมเฉพาะ ๑๑,๐๐๐ คน ที่เข้ากระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แต่เราฝึกอบรมคนครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขัง ๓๘๗,๐๐๐ คน สมมุติว่ามีการฝึกอบรม ๒๐๐,๐๐๐ คน ในแต่ละปี ค่าใช้จ่ายส่วนนี้เกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท แต่ในปี ๒๕๖๑ เราไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณส่วนนี้เลย เนื่องจากสำนักงบประมาณให้เราวิธีการใหม่ ซึ่งยังไม่เจอ

เรื่องการพัฒนาพฤตินิสัย ถ้าไม่มีเงินจ้างบุคลากรเก่งๆมาทำงาน ใช้แต่อาสาสมัครทั้งหมดคงฝึกไม่ได้ทั้งปี และรูปแบบการฝึกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕๐-๑๐๐ คน มีการติดตามใกล้ชิด ฝึกเสร็จต้องมาต่อด้วยพัฒนาทักษะอาชีพ จึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการลงทุนที่ค่อนข้างมาก แต่หากไม่ยอมลงทุน ไม่มีการฝึกอบรมให้เขาอาจกระทำผิดซ้ำกลับมาร้อยละ ๑๗ - ๒๒ - ๓๐ หรือ ๔๕ จะกลายเป็นภาระมากกว่า จึงต้องใช้ทรัพยากรที่เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและปลัดกระทรวงยุติธรรมไปพลาถก่อน ปัจจุบันได้ทำเรื่องไปยังสำนักงบประมาณแล้วว่าจะมีความจำเป็นต้องฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ขอทรัพยากรมาใช้เป็นรุ่นๆไป และสรุปรายงานที่ละไตรมาสถึงเหตุผลความจำเป็นและผลการดำเนินงาน

หลังจากปล่อยตัวยังมีการดำเนินงานต่อ เช่น ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE : Center of Assistant to Reintegration Employment) หรือเครือข่ายเข้ามาช่วย หากไม่ดำเนินการร้อยละของการกระทำผิดซ้ำก็ยังสูงอยู่ ที่สำคัญคือสังคมต้องยอมรับ และเขาต้องมีงานทำ และต้องเป็นงานสุจริตที่เป็นสัมมาชีพ อยากให้ทุกฝ่ายช่วยกันสนับสนุนโครงการนี้

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๓. โครงการเรือนจำเฉพาะทาง เฉพาะทางแบ่งเป็น ๔ ประเภท

๑. เรือนจำเฉพาะทางด้านการศึกษา ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา ๖ แห่ง คือ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา เรือนจำจังหวัดจันทบุรี ทณฑสถานหญิงนครราชสีมา ทณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา เรือนจำกลางเชียงราย เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้น ๖,๖๔๖ คน

/๒. เรือนจำเฉพาะทาง...

๒. เรือนจำเฉพาะทางด้านกีฬา ๒ แห่ง คือ ทักษสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวน ๒๐๐ คน
ทักษสถานบำบัดพิเศษสงขลา จำนวน ๒๐๐ คน มีผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้น ๔๐๐ คน

๓. เรือนจำส่งเสริมผู้ต้องขังที่มีความสามารถพิเศษ ๒ แห่ง คือ เรือนจำพิเศษธนบุรี
จำนวน ๙๐ คน เรือนจำกลางขอนแก่น จำนวน ๑๕๐ คน มีผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้น ๒๔๐ คน

๔. เรือนจำด้านการเกษตร จำนวน ๓ แห่งคือ ทักษสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก
ทักษสถานเปิดบ้านนาง ทักษสถานเปิดหนองน้ำขุน เป้าหมายปี ๒๕๖๒ ผู้ต้องขังจำนวนทั้งสิ้น ๖๐๐ คน

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสรวิศ เบญจกุล) กรรมการ สอบถามว่า คนที่เข้า
ศึกษาเป็นไปตามความสมัครใจหรือไม่ และในระบบของกรมราชทัณฑ์มีแนวทางสนับสนุนให้ผู้ต้องขังเข้าศึกษา
อย่างไร ข้อมูลที่นำเสนอคิดเป็นสัดส่วนอย่างไรกับผู้ต้องขังทั้งหมด

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพูล) รายงานว่า
เรือนจำเฉพาะทางด้านการศึกษานับการเรียนการสอนทุกระดับถึงปริญญาโท ขณะนี้ระดับปริญญาโท
มีการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามแห่งเดียว ระดับปริญญาตรีได้ทำข้อตกลงกับสถานศึกษาหลายแห่ง
ทั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมหาวิทยาลัยราชภัฏ และในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีการดำเนินงาน
เกือบทุกเรือนจำ การจัดการศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปตามอัยาศัย ในระดับ ปวส.ขึ้นไป ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบ
ค่าใช้จ่ายเอง กรมราชทัณฑ์จะมีทุนการศึกษาให้บางส่วน จากเงินนอกงบประมาณของเรือนจำ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ สอบถามว่า
มีการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างไร ทั้งกรณีที่เขาเรียนจบกับโอกาสทำงาน และกรณีที่ยังเรียนไม่จบ กับโอกาส
ศึกษาต่อภายนอกเป็นอย่างไรบ้าง หากมีข้อมูลขอให้นำเสนอในที่ประชุมทราบ

ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ (นายชัยบุญ ชัยศิริเจริญพันธ์) รายงานว่า
จากการทำความตกลง (MOU) กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ – ปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์
มีผู้ต้องขัง ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว จำนวน ๒,๗๕๒ คน จบการศึกษาไปแล้ว จำนวน ๒,๒๙๐ คน
กรมราชทัณฑ์และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีกองทุนเพื่อเป็นทุนการศึกษาให้กับผู้ต้องขังประมาณ
๒ ล้านบาท สนับสนุนเป็นทุนการศึกษาให้ผู้ต้องขัง ทุนละ ๒,๒๐๐ บาท มีผู้รับมอบไปแล้ว ๔๐ ทุน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า
เราพยายามปรับพฤตินิสัยให้ผู้ต้องขัง ทั้งการเรียน การฝึกอบรม เมื่อปล่อยตัวออกไปแล้ว อยากให้เขามีงานทำ
ปัญหาอยู่ที่ออกไปแล้วส่วนใหญ่สังคมไม่รับเข้าทำงาน ตัวอย่างเรื่องนวดแผนไทยถ้าปล่อยตัวออกจากเรือนจำ
ไม่ว่าจะมีประกาศนียบัตรระดับใดปีแรกห้ามรับเข้าทำงาน การแก้ไขตอนนี้คือทำงานได้แต่ต้องได้รับการรับรอง
จากเรือนจำหรือจากผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ หรือกรณีมีประวัติอาชญากรรมส่วนราชการจะไม่รับเข้าทำงาน
เขาจึงต้องทำงานส่วนตัวหรือทำงานกับเครือญาติ หรือผู้ประกอบการที่เต็มใจรับ เช่นปัจจุบันมีโครงการของ
ร้านสะดวกซื้อในเครือ บริษัท ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) ที่แม้มีประวัติอาชญากรรมก็สามารถเข้าอบรมได้ เมื่อ
จบหลักสูตรรับเข้าทำงานเลย นอกจากนี้ยังมีเอกชนอีกหลายรายให้โอกาสเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย และมอบทุน
การเรียน บางทุนให้ฟรี บางทุนเป็นลักษณะผ่อนระยะยาว แต่ยังเหลือประเด็นส่วนราชการต้องให้โอกาสผู้พ้นโทษ
จะอย่างไรเราต้องหาทางต่อ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการราชทัณฑ์ (รองศาสตราจารย์อภิญญา เวชยชัย) ให้ข้อเสนอแนะว่า ประเด็นเรื่องเรือนจำเฉพาะทางมีความน่าสนใจที่เป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ แต่ยังไม่ได้ถูกจัดกลุ่มเฉพาะคือการเป็นเรือนจำเฉพาะในทางงานอาชีพ ดิฉันมีโอกาสที่ได้ทำวิจัยในโครงการกำลังใจ ประมาณ ๒๐ เรือนจำ พบว่าฝีมือของผู้ต้องขังหญิงมีงานอาชีพหลายงานที่มีฝีมือเหนือกว่า เช่น การนวดแผนไทย เมื่อเปรียบเทียบหลักสูตรของเรือนจำกับหลักสูตรของกระทรวงแรงงานจะพบว่า หลักสูตรของเรือนจำมีจำนวนชั่วโมงทำการฝึกมากกว่า และมีพื้นที่สำหรับดำเนินการฝึกมากกว่า หรือแม้แต่เรื่องโยคะ คาร์แคร์ งานหัตถกรรมต่างๆ สมมติเปิดจัดเป็นกลุ่มคลัสเตอร์ ที่เกี่ยวเนื่องกับงานอาชีพและเตรียมความพร้อมในส่วนนี้จะเห็นภาพที่ชัดเจน เพราะเป็นงานที่ดำเนินการอยู่แล้วและทำอยู่ซ้ำๆ และในการจัดกลุ่มคลัสเตอร์ จะกระตุ้นให้เรือนจำที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีความรู้สึกว่าต้องพัฒนาความรู้อยู่เสมอ จะมีการประสานเพื่อนำความรู้และทรัพยากรจากภายนอกมาใช้น่าจะเป็นประโยชน์

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวว่า ในการฝึกอาชีพ กรมราชทัณฑ์มีการฝึกอบรมในลักษณะศูนย์ฝึก (Academy) อีก ๖ สาขาที่ดำเนินการอยู่ ได้แก่ สาขาช่างไม้ที่เรือนจำกลางกำแพงเพชร สาขาช่างเชื่อมที่เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา สาขาช่างสีหมึกที่เรือนจำพิเศษธนบุรี สาขาการประกอบอาหารที่ทัณฑสถานหญิงกลาง สาขาช่างเสริมสวยที่ทัณฑสถานหญิงธนบุรี สาขานวดแผนไทยที่ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พลตำรวจเอกวันชัย ศรีนวนันต์) ตั้งข้อสังเกตว่า การปฏิเสธคนที่เคยผ่านการถูกลงโทษโดยเฉพาะโทษจำคุก หน่วยงานราชการยังคงมีคุณสมบัติต้องห้ามของกฎหมายในทุกกระทรวง ทบวง กรม รวมถึงรัฐวิสาหกิจ ยกเว้นคดีประมาทหรือลหุโทษ หากหน่วยงานราชการยังยึดคุณสมบัตินี้อยู่ การรณรงค์ให้เอกชนให้โอกาสผู้ต้องโทษคงเป็นการยาก การปฏิเสธนั้นมีเหตุผลแต่ควรใช้เฉพาะบางตำแหน่ง เช่นการเงินเป็นต้น ไม่ใช่ปฏิเสธทั่วไป จะทำอย่างไรจึงจะรณรงค์ให้ปลดเงื่อนไขนี้ในทุกอาชีพ เรื่องนี้ควรเป็นนโยบายระดับชาติ ต้องทำตัวแบบ เราควรจะมีการกำหนดเงื่อนไขใดบ้างในบางเรื่อง เช่น ถ้าเป็นคดีเกี่ยวกับการโกงก็ไม่ควรได้ทำการเงิน ส่วนงานอื่นๆ ไม่ควรห้าม เงื่อนไขการรับรองต่างๆ เป็นการรับรองพฤติกรรมบุคคลในอนาคต มันยากมากที่จะเป็นไปตามคำรับรอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า มี ๒ เวทีที่พยายามผลักดันในเรื่องนี้ คือ คณะกรรมการราชทัณฑ์กับคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (ก.พ.ย.ช) แต่เรามักเจอคำถามว่าจะรับประกันอย่างไร ลักษณะเดียวกับนวดแผนไทยที่ต้องรับประกันทุกคน กระทรวงสาธารณสุขไม่แก้กฎหมาย เพิ่มให้แต่เพียงว่า “ยกเว้นมีการรับรองจากผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ” ต้องช่วยกันต่อไป แต่จะทำได้ต้องพิสูจน์ว่าเราดูแลได้จริง เขากลายเป็นคนที่ปรับตัวได้ มีฝีมือตามสมควร กระทรวงยุติธรรมพยายามจัดทำสื่อคลิปวิดีโอใน Social Media ออกไปทุกเดือนมีเสียงตอบรับดีเรื่องนี้ขอให้ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมแจ้งที่ประชุมทราบ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ กล่าวว่า ประเด็นปัญหานี้ภาครัฐจะมีข้อห้ามที่ชัดเจน ส่วนภาคเอกชนปัญหาอยู่ที่กระบวนการทางความคิด (Mindset) ของเขาเป็นหลัก ในการจัดทำสื่อคลิปวิดีโอมีเป้าหมายหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีประวัติอาชญากรรมเคยถูกลงโทษจำคุก และกลุ่มเด็กที่ถูกกฎหมายบอกว่าห้ามใช้ประวัติในการรับเข้าทำงาน แต่มีบางหน่วยงานที่เอามาเป็นเงื่อนไขไม่รับ มีหลายวิธีที่จะปรับกระบวนการทางความคิด (Mindset) แต่ปัญหาสำคัญในการรณรงค์เรื่องใด ๆ ก็ตามจะมีคำถาม เช่น ทำไมภาครัฐไม่ดำเนินการก่อน เคยมีประเด็นที่ถกเถียงกันในคณะกรรมการคุมประพฤติ

/ถึงคุณสมบัติ...

ถึงคุณสมบัติอาสาสมัครคุมประพฤติ ที่จะต้องไม่เคยต้องโทษมาก่อน คณะกรรมการพิจารณาแล้วว่าเงื่อนไขข้อห้ามนี้ไม่ควรมียุติงตัดออกไป ในการเปลี่ยนกระบวนทางความคิด (Mindset) ของภาคของสังคมมีเหรียญสองด้านเสมอ จะมีคนกลุ่มหนึ่งบอกว่าควรให้โอกาส ๑๐๐% แต่คนอีกกลุ่มจะบอกว่าควรระมัดระวัง ไม่อยากให้โอกาส ถ้าเราไม่สามารถจะเชื่อมโยงและทำให้คนเห็นทั้งสองด้านคงสำเร็จได้ยาก จะเห็นว่าในช่วงหลังๆ ในการออกกฎหมายจะมีข้อห้ามลักษณะนี้เพิ่มมา ไม่เว้นแม้แต่พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานนวดแผนไทย

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการในเบื้องต้นคือ การตั้งหน่วยงานที่ชื่อว่า สำนักงานส่งเสริมสัมมาชีพและผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาพฤติกรรม (สมภพ) ในการส่งเสริมทำให้คนเห็นความสำคัญถึงโอกาสที่จะมอบให้ เครื่องมือที่ใช้แล้วได้ผลพอสมควร คือ วิดีทัศน์ ๒ เรื่อง เรื่องแรกเป็นเรื่องคนที่มีประวัติไปสมัครงานเป็นเชฟ โดยมีเชฟที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยเป็นคนพิจารณา และมีตัวละครอีก ๑ คน ถกเถียงโต้แย้งกันว่าควรเปิดโอกาสหรือไม่ ท้ายที่สุด คือ ได้รับโอกาสสามารถได้ทำงาน อีกเรื่องคือวีดิทัศน์ที่ชื่อ “อีซี่คุก” ที่เล่าเรื่องผู้หญิงคนหนึ่งเป็นนักร้องนักดนตรีเล่นเพลงกลางคืน เล่าเหตุผลที่ต้องเข้าเรือนจำให้แขกในร้านฟังภาพรวมเป็นการบ่งบอกว่า ถึงแม้มีประวัติก็สามารถทำงานได้ และมีวีดิทัศน์อีกหนึ่งเรื่องกำลังเผยแพร่ชื่อเรื่อง “แว่ว” เป็นงานลักษณะเดียวกันในการสร้างกระบวนทางความคิด (Mindset) ที่สำนักงานส่งเสริมสัมมาชีพและผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาพฤติกรรม (สมภพ) กับกรมราชทัณฑ์ร่วมดำเนินการ เพื่อชักจูงให้คนเห็นโอกาส และประโยชน์ สิ่งที่เราต้องพิสูจน์กับทางภาคสังคมว่า เราควรเปิดโอกาสให้เต็มที่หรือไม่ หรือจะเป็นไปตามความคิดของคนอีกกลุ่มว่าควรเปิดโอกาสอย่างมีเงื่อนไขคือมีการรับรอง ตอนนี้อยู่ระหว่างหาทางออกแบบประนีประนอม

แต่เรื่องของกระบวนทางความคิด (Mindset) ที่สุดแล้วทางราชการอาจจะต้องเริ่มดำเนินการ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการแล้วในการรับพนักงานราชการกฎหมายไม่ได้ห้าม ๑๐๐% เคยมีหลายกรณีที่ยังราชการถูกไล่ออกหรือถูกจำคุกแล้วอยากกลับเข้ามา มีกติกาก็ควรทำได้แต่ต้องผลักดันในระดับ อภพ. หรือหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องนั้นๆ หากเริ่มที่ส่วนราชการโดยเฉพาะที่กระทรวงยุติธรรมก่อน น่าจะขับเคลื่อนในเรื่องของกระบวนทางความคิด (Mindset) ได้

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ
รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๔ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ในห้วง ๓ เดือน ที่ผ่านมา ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ มีการจัดตรวจค้นเรือนจำ/ทัณฑสถาน ทั่วประเทศกว่า ๑๓,๐๐๐ ครั้ง เป็นการเชิญหน่วยงานภายนอกร่วมดำเนินการ โดยได้รับความกรุณาจากผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง ร่วมดำเนินการจัดตรวจค้น จำนวน ๑๔๒ ครั้ง และชุดปฏิบัติการพิเศษกรมราชทัณฑ์ จำนวน ๕ ครั้ง ผลการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ยังสามารถควบคุมได้ จากที่ในอดีตที่เรือนจำมีปัญหาเสพติดหรือโทรศัพท์มือถือ ซึ่งได้รับการแก้ไขโดยมีความเข้มงวดกวดขันจากผู้บริหาร ผู้บัญชาการเรือนจำที่ปล่อยปละละเลยให้มีโทรศัพท์มือถือหรือยาเสพติด ถือเป็นความผิดร้ายแรงที่จะต้องถูกโยกย้าย ปัจจุบันนี้ยังคงยึดถืออยู่

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสราวุธ เบญจกุล) กรรมการ สอบถามว่า จากการตรวจค้นกว่า ๑๓,๐๐๐ ครั้ง ในการดำเนินการระดับนี้จะต้องมีข้อมูลจำนวนมาก กรมราชทัณฑ์ได้รวบรวมข้อมูลในการตรวจค้น เพื่อการป้องกันปราบปรามยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือไว้หรือไม่ และผลเป็นอย่างไรบ้าง

/อธิบดีกรมราชทัณฑ์...

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า เรือนจำและทัณฑสถานดำเนินการจนเป็นระเบียบปฏิบัติประจำ นับตั้งแต่มีนโยบายจัดระเบียบเรือนจำ โดยขนถ่ายวัสดุสิ่งของเครื่องใช้อุปกรณ์บริโภคส่วนเกินที่ไม่ควรมีออกไปจากเรือนจำ เป็นผลให้ปัญหาการซุกซ่อน โทรศัพท์มือถือและยาเสพติดลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ได้รับผลกระทบในด้านอื่น กรมราชทัณฑ์ได้รับเรื่องร้องเรียนจำนวนมากเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพราะอยู่ในสภาวะกดดันที่ต้องดำเนินการตามนโยบายเรือนจำสีขาว ที่มีเป้าหมายต้องปลอดยาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้าม ข้อมูลที่ปรากฏเป็นตัวเลขการดำเนินงานหลังจากปัญหานี้ได้ถูกแก้ไขแล้ว ปัจจุบันต้องแก้ปัญหาด้านอื่นๆ อาทิ เรื่องสุขภาวะคุณภาพชีวิตในเรือนจำ ระบบการเข้าถึงทรัพยากร เช่น กรมราชทัณฑ์มีห้องสมุดพร้อมปัญญาแต่บางเรือนจำยังเน้นด้านการควบคุม ความมั่นคง และการปกครอง ทำให้ลดโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรของผู้ต้องขัง จึงต้องปรับการดำเนินงาน ปีนี้กรมราชทัณฑ์ได้รับงบประมาณในการจัดซื้อที่นอนยางพารา จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ หลัง และจะได้รับเพิ่มเติมในปีต่อไป กรมราชทัณฑ์จะนำสิ่งเหล่านี้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในเรือนจำ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า มีข้อมูลเก่าเป็นตัวเลขสะสมในปัญหาการจับกุมยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือและสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ แต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว มีปรากฏเป็นลักษณะพฤติกรรมที่ยังเป็นประเด็นสำคัญซึ่งต้องดูแลกันต่อ ทั้งในกลุ่มผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ กรณีล่าสุดมีความมีการขยายผลจับกุมยาเสพติดได้จากการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขังในห้องเยี่ยมญาติ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ มีการขยายผลจับกุมยาเสพติดของผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยฟังข้อมูลการเยี่ยมของผู้ต้องขังจนทราบว่าผู้ต้องขังคนหนึ่งพี่สาวมาเยี่ยมและปรับทุกข์กับน้องชายถึงความขาดแคลน น้องชายจึงบอกจุดซ่อนยาเสพติดภายในบ้าน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงได้ประสานข้อมูลกับกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ จนสามารถขยายผลยึดยาบ้าได้กว่า ๒,๐๐๐ เม็ด **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม** ได้มอบเงินเป็นขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพราะเมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข่าวกรณีส่งยาเสพติดจากในเรือนจำหรือเสนอข่าวว่าคนร้ายคนนี้เพิ่งพ้นโทษจากเรือนจำ จะส่งผลให้เกิดภาพเป็นลบทันทีที่ชาวปรากฏ เพราะสังคมมักเชื่อตามสื่อและตัดสินไปแล้ว งานที่คณะกรรมการราชทัณฑ์ร่วมกันพยายามดำเนินการต้องเหนื่อยกันมากขึ้น

ผู้แทนเลขาธิการกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายบุญเกิด สมนึก) เสนอแนะว่า เรื่องการร้องเรียนของผู้ต้องขังในเรือนจำลดลงอย่างมาก เรื่องร้องเรียนที่มีในปัจจุบันเป็นเรื่องความต้องการปัจจัยพื้นฐานตามหลักการสากล ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์ได้ดูแลอยู่แล้ว หรือบางอย่างที่มีข้อจำกัดก็ได้ชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ เรื่องการร้องเรียนส่วนมากเป็นการให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิเกี่ยวกับสุขภาวะในเรือนจำ และการขอให้ประสานความคุ้มครองในเรื่องการต่อสู้คดีภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับกรมราชทัณฑ์ ในข้อเสนอที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอไปยังกรมราชทัณฑ์ก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีในทุกเรื่อง ตลอดระยะเวลา ๒ ปี ที่ผ่านมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีโครงการเยี่ยมเยียนเรือนจำและทัณฑสถานจำนวน ๑๐ ครั้ง ในเรือนจำ ๒๐ แห่ง ผลการดำเนินงานได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้จัดทำข้อเสนอแนะในเชิงบวก เช่น เรื่องข้อจำกัดในเรื่องสถานที่ที่อาจเกิดจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะทำข้อเสนอต่อรัฐบาลว่ามีความจำเป็น อาจมีผลให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ในเร็ววันนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีข้อเสนอแนะมายังกระทรวงยุติธรรมและคณะรัฐมนตรี

/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม...

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของผู้ต้องขัง ปัจจุบันเพิ่มขึ้นสัปดาห์ละ ๑,๐๐๐ คน ปัญหานี้ นายกรัฐมนตรีก็ทราบ จึงได้มีข้อสั่งการเร่งรัดเรื่องเรือนจำโครงสร้างเบา และยังเห็นชอบที่จะดูแลทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ต้องขัง โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ อนุมัติให้สร้างโรงพยาบาลสำหรับผู้ต้องขังเพิ่มอีก ๑ แห่ง งบประมาณกว่าพันล้านบาท อนุมัติให้สร้างเรือนจำแห่งใหม่ อีกจำนวน ๕ แห่ง และอนุมัติให้สร้างบ้านพักสำหรับข้าราชการ ถือว่ากระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณมากพอสมควร เมื่อรับงบประมาณมาแล้วเราต้องทำให้ดีที่สุด จำนวนผู้ต้องขังเราควบคุมไม่ได้เพราะเราไม่ใช่ต้นเหตุของปัญหา เป็นปลายทางของปัญหา แต่ต้องพยายามคืนคนดีให้ได้ และต้องพยายามดูแลให้มีคุณภาพชีวิตตามหลักสากล

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานตามโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๕ การดำเนินงานศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE : Center of Assistant to Reintegration Employment) เกิดขึ้นโดยท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้การสนับสนุน เป็นศูนย์ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีงานทำ จากปัญหาหลักเป็นตามที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ ท่าน พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต ให้คำแนะนำ

ในการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำ เราสอนทั้งสัปดาห์สามาริ ออกกำลังกาย ฝึกวิชาชีพ วิชาช่าง วิชาการ มีการฝึกงาน แต่ออกจากเรือนจำกลับหางานทำไม่ได้ โปรแกรม CARE-SUPPORT ภายใน ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE) ออกแบบมาให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องขัง ครอบครัวหรือญาติ ของผู้ต้องขัง ซึ่งผลการดำเนินงาน ณ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ มีการติดตามผู้พ้นโทษ ๗,๐๔๘ คน มีงานทำแล้ว จำนวน ๕,๕๐๐ คน หรือประมาณร้อยละ ๗๙ ยังว่างงาน จำนวน ๑๘๐ คน หรือประมาณร้อยละ ๒.๖ มีการกระทำผิดซ้ำ จำนวน ๗๕ คน หรือประมาณร้อยละ ๑ ติดตามไม่ได้จำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมีศูนย์ประสานงาน และส่งเสริมการมีงานทำ (CARE) อยู่ในเรือนจำทุกแห่ง และทราบว่ากรมคุมประพฤติก็ตั้งศูนย์ลักษณะนี้ การทำงานจะสอดคล้องประสานกัน ตำแหน่งงานว่างก็ได้รับความกรุณาจากจัดหางานจังหวัด จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทำความตกลง (MOU) กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

แต่ต้องยอมรับว่าสิ่งแรกที่ผู้ต้องขังคิดหลังจากได้รับการปล่อยตัว คือ อยากกลับบ้าน ไปพบครอบครัว เมื่อกลับสู่สภาพแวดล้อมเดิม หรือมีการดื่มสุราก็อาจถูกจับกุมกลับเข้าเรือนจำในวันนั้นเลย กรมราชทัณฑ์จึงพยายามสอนเรื่องหลักการดำเนินชีวิตไว้ด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ขอเสริมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย จะมีซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และเน็ตเวิร์ควางเครือข่าย ตามที่ท่าน ปลัดกระทรวงยุติธรรมส่งคนไปช่วย และต้องขอความร่วมมือให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวติดต่อกลับ ใส่ใจเคชั่นส่งกลับ ข้อมูล เกิดปัญหาอะไรเราจะช่วยได้ ก่อนปล่อยตัวออกไปก็มีทุนให้ตามความต้องการ รวมถึงการประสาน เรื่องสถานที่และอื่นๆ มีปัญหานิดหน่อยตรงที่ผู้พ้นโทษบางคนเลิกติดต่อกับศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE) แต่ก็ยังมีผู้พ้นโทษอีกหลายคนที่ยินดีช่วย มาเป็นวิทยากรให้คำแนะนำแก่ผู้ต้องขังคนอื่นในเรือนจำ เรากำลังพยายามทำให้ตัวเลขการจ้างงานให้เพิ่มขึ้นต้องอาศัยผู้ประกอบการ และงานอิสระ ที่ต้องมีทุนให้เขา หาแพรนไฮส์ที่สามารถแข่งกับที่อื่นได้ เช่น ก๋วยเตี๋ยวรถเข็น กาแฟรถเข็น ถ้าแข่งขันไม่ได้ธุรกิจจะไปไม่รอด ตอนนี้เรามีพอสมควรแต่ยังไม่ครอบคลุม หากท่านใดมีข้อเสนอเพิ่มเติมให้ที่ประชุม ก็ยินดีรับไปดำเนินการ

ผู้แทนปลัดกระทรวงแรงงาน (พ.ต.ต.ญ. ร่มยง สุรกิจบรรหาร) เสนอแนะว่า หลังจากพ้นโทษมาอยู่ข้างนอกหากไม่สามารถไปทำงานในหน่วยราชการหรือสถานประกอบการ ยังมีสิ่งที่จะรองรับหรือช่วยผู้พ้นโทษเหล่านั้นได้คือ กระทรวงแรงงานมีกองทุนรับงานไปทำที่บ้านสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีเครือข่ายชุมชนในทุกจังหวัด มีจัดหางานจังหวัดทั่วประเทศที่จะแนะแนวส่งเสริมอาชีพให้เขาได้ มีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานที่จะดูแลในการรับงานของนายจ้างมาทำที่บ้านได้โดยมีกฎหมายคุ้มครอง หากต้องการทุนเรามีทุนสนับสนุนบนเงื่อนไขการกู้ยืมที่สามารถประสานงานกับกรมราชทัณฑ์ได้

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๖ การดำเนินการกิจกรรมราชทัณฑ์รวมใจลดใช้พลาสติกและโฟม เป็นกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้บุคลากรในกรมราชทัณฑ์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดการใช้พลาสติกและโฟม

๓.๗ การดำเนินงานพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ ช่วงระยะเวลา ๑ ตุลาคม – ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ การพักโทษกรณีปกติที่ต่อโทษมาแล้ว ๒ ใน ๓ และ เหลือโทษจำต่อไปอีก ๑ ใน ๓ ปลอยตัวไปแล้ว จำนวน ๕,๔๓๕ คน ส่วนการพักการลงโทษกรณีพิเศษ เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยมีคณะอนุกรรมการพักการลงโทษกรณีพิเศษที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการเสนอขึ้นมา ปลอยตัวไปแล้ว จำนวน ๓๗ คน ในจำนวนนี้เป็นกลุ่มคดีความมั่นคงจำนวน ๒ คน ที่ฝ่ายทหารได้แจ้งเข้ามาว่า เป็นผู้ช่วยเหลือประโยชน์แก่ทางราชการ นอกเหนือจากนี้เป็นผู้ต้องขังเจ็บป่วยเรื้อรังร้ายแรง ผู้ต้องขังพิการ และ ผู้ต้องขังที่มีอายุ ๗๐ ปีขึ้นไปที่ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย กลุ่มนี้ต้องรับโทษมาแล้ว ๑ ใน ๓

เรื่องการลดวันต้องโทษจำคุกเป็นเรื่องที่ฝ่ายตุลาการให้ความกรุณาฝ่ายบริหารใช้เป็นมาตรการในเชิงบริหารจัดการเป็นเครื่องมือในการปกครอง ตัวอย่างเช่น ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม จำคุก ๑ ปี จะได้ลดวันต้องโทษจำคุก จำนวน ๒ เดือน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ กรมราชทัณฑ์ได้อนุมัติปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดลดวันต้องโทษจำคุก ประมาณ ๑๓,๐๐๐ คน เป็นไปตามระเบียบที่ถือปฏิบัติ

มาตรการระบายความแออัดอีกประการ คือ การโอนตัวนักโทษเด็ดขาดระหว่างประเทศ ที่นอกจากเป็นการระบายความแออัดแล้วยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตามหลักการของอาชีววิทยาผู้ที่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูจะปรับทัศนคติได้ดีในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย กรมราชทัณฑ์จึงมีกระบวนการโอนตัวนักโทษเด็ดขาดกับประเทศที่มีสนธิสัญญาจำนวน ๓๘ ประเทศ ได้ดำเนินการไปแล้ว ๑,๑๔๘ คน และมีการรับโอนนักโทษคนไทยมาจากต่างประเทศจำนวน ๑๗ คน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีการโอนตัวขอโทษเด็ดขาด จำนวน ๖๙ คน เป็นสัญชาติอิหร่าน ๕๕ คน ฝรั่งเศส ๓ คน สหราชอาณาจักร ๒ คน เนเธอร์แลนด์ ๒ คน สวีเดน เยอรมัน ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยียม สเปน และลาว ประเทศละ ๑ คน และในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒ จะมีการประชุมพิจารณาอีก ๒๒ คน ในกระบวนการนี้ทราบมานายกรัฐมนตรีมีดำริให้เร่งดำเนินการให้ได้มากที่สุด แต่ติดปัญหาบางประการ เช่น กรณีมีค่าปรับจะไม่สามารถดำเนินการได้หรือคดีอาชญากรรมที่ต้องมีเกณฑ์กำหนดว่าจะต้องโทษในประเทศไทยไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษหรือไม่ไม่น้อยกว่า ๘ ปี ปัจจุบันมีผู้ต้องขังต่างชาติประมาณ ๑๕,๐๐๐ คน ปัญหาสำคัญคือเรื่องการรักษาพยาบาล เนื่องจากไม่มีสวัสดิการหรืองบประมาณดูแล เรือนจำบางแห่งติดต่อกับมูลนิธิเพื่อให้ความช่วยเหลือ บางแห่งใช้เงินนอกงบประมาณของทางเรือนจำ สถานทูตจะเข้ามาช่วยรับผิดชอบน้อยมาก

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ กล่าวว่า ในเรื่องแนวความคิดเกี่ยวกับการปล่อยตัวพักการลงโทษเหมือนจะเป็นการได้ประโยชน์จากการปล่อยตัว เป็นพิเศษ แต่ทางทฤษฎีการปล่อยผู้ต้องขังก่อนระยะเวลาพ้นโทษ โดยมีการติดตามในลักษณะการคุมประพฤติ จะมีผลชัดเจนในเรื่องการกระทำผิดซ้ำ จากข้อมูลที่กรมราชทัณฑ์เสนอจะเห็นว่าผู้ถูกคุมประพฤติจะมีตัวเลข การกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ปล่อยพ้นโทษปกติเป็นเท่าตัว ในปีแรกยิ่งน้อยกว่าชัดเจน ผู้ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษปกติ จะกระทำผิดซ้ำอยู่ที่ร้อยละ ๑๔ แต่ผู้ได้รับการพักการลงโทษจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๖ และในระยะเวลา ๓ ปี ผู้ปล่อยตัวพ้นโทษปกติจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๓๔ แต่ผู้ได้รับพักการลงโทษจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๑๖ จึงชี้ให้เห็นว่าการปล่อยพักการลงโทษมีประโยชน์มากพอสมควร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พ.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต) สอบถามว่า เมื่อโอนตัวไปแล้ว ประเทศที่ได้รับตัวไปจะมีการจัดการต่ออย่างไร เหมือนกับวิธีการจัดการของประเทศไทยหรือไม่

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. อนุรักษ์ เสวตนันท์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า จากประสบการณ์ตั้งแต่ทำงานกองต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อมีการส่งผู้ต้องขังกลับไป แต่ละประเทศจะใช้วิธีการบริหารโทษโดยเทียบเคียงกับกฎหมายของประเทศนั้นๆ บางคดีมีโทษทางกฎหมายน้อย มากเมื่อเทียบกับประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป บางกรณีรับตัวไปเข้าโครงการต่างๆ และรับโทษอีกนิดหน่อยจึงปล่อยตัว บางกรณีรับโอนตัวไปแล้วปล่อยเลยก็มี เป็นเหตุผลว่าทำไมบางครั้งจึงต้อง กำหนดการรับโทษในประเทศไทยระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงสามารถเข้าโครงการได้ โดยเฉพาะคดียาเสพติด

ผู้อำนวยการส่วนต่างประเทศ กรมราชทัณฑ์ (นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกกณะ) ชี้แจงว่า รายละเอียดในกระบวนการโอนตัว เมื่อมีการพิจารณาคำร้องขอโอนตัวกลับไปปรับโทษต่อยังต่างประเทศ รัฐบาลประเทศผู้ยื่นคำร้องจะต้องระบุรายละเอียดที่จะดำเนินการบริหารโทษหลังได้รับการโอนตัว ของนักโทษเด็ดขาด แต่ละรายในคำร้อง

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวว่า เรื่องการ โอนตัว ต่างประเทศจะให้ความสำคัญมากกับเรื่องการบริหารโทษภายหลังการโอนตัว และเขาจะมีการสอบถาม ทุกครั้งที่มีการราชทัณฑ์กราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าคนของเขาเหลือโทษต่อไปเท่าใด ซึ่งปกติเราจะดำเนินการ คำนวณโทษที่เหลือของผู้ที่ได้รับการโอนตัวทุกคนและรายงานให้ทุกประเทศที่มีผู้ต้องขังได้รับการโอนตัวทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า กระทรวงยุติธรรมพยายามดูเพิ่มเติมว่าในบางคดีเมื่อโอนตัวไปแล้วจะสงวนสิทธิ์ห้ามเข้าประเทศไทย เช่น คดีก่อการร้าย คดียาเสพติด ถึงแม้ว่าเราได้ประโยชน์จากการลดภาระค่าใช้จ่าย ลดความแออัด แต่บางเรื่องเป็นการเมือง ระดับภูมิภาค หรือระดับกลุ่มประเทศ เข้ามาเกี่ยวข้อง เราจึงต้องรักษาสมดุลโดยเอากฎหมายเราเป็นหลักก่อน เมื่อข้อตกลงตรงกันแล้วจึงปล่อยโอนตัวไป จึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้มีข้อตกลงที่ชัดเจนก่อนที่จะพิจารณา

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. อนุรักษ์ เสวตนันท์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๘ แผนการพัฒนาบุคลากรตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ การดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘ มีการดำเนินงาน ในหลายหลักสูตร อาทิ หลักสูตรเสริมทักษะข้าราชการบรรจุใหม่ระยะเวลา ๑๐ สัปดาห์ หลักสูตรเพิ่มทักษะ ความชำนาญในด้านต่างๆ เช่น ด้านยุทธวิธี ครูฝึกราชทัณฑ์ระดับต้น หลักสูตรการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ตามข้อกำหนดกรุงเทพ ที่ได้รับความกรุณาจากอดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์ อาจารย์นันทิ จิตสว่าง ปัจจุบันท่านเป็น

/รองผู้อำนวยการสถาบัน...

รองผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) ท่านให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และยังให้ความกรุณามาเป็นวิทยากรให้กับทุกหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรแนวตั้ง ได้แก่ นักบริหารเรือนจำระดับหัวหน้าฝ่ายพัศดี นักศึกษาผู้บัญชาการเรือนจำ (นผบ.)

ผลการดำเนินงานฝึกอบรมหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๔ หลักสูตร ๑๘ รุ่น มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ๑,๕๙๗ คน

หลักสูตรเจ้าพนักงานเรือนจำ รุ่นที่ ๑๓๖ - ๑๔๔ จำนวน ๙ รุ่น ๑,๑๐๗ คน

หลักสูตรนักศึกษาผู้บัญชาการเรือนจำ (นผบ.) จำนวน ๑ รุ่น ๕๐ คน

หลักสูตรครูฝึกราชทัณฑ์ระดับต้น จำนวน ๔ รุ่น ๒๔๐ คน

หลักสูตรนักบริหารงานเรือนจำระดับหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย ฝ่ายควบคุม จำนวน ๔ รุ่น ๒๐๐ คน

เป้าหมายการดำเนินงานในปี ๒๕๖๒ มีแผนการฝึกอบรม จำนวน ๔๐๐ คน

หลักสูตร เจ้าพนักงานเรือนจำ จำนวน ๑๒๐ คน

หลักสูตร การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพ จำนวน ๕๐ คน

หลักสูตร พศดีเรือนจำ จำนวน ๖๐ คน

หลักสูตร นักศึกษาผู้บัญชาการเรือนจำ(นผบ.) จำนวน ๕๐ คน

หลักสูตร พนักงานราชการและลูกจ้างภาครัฐ จำนวน ๑๒๐ คน

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสรวิศ เบญจกุล) กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า เป้าหมายในการฝึกอบรมของปี ๖๒ ตามข้อมูลที่เสนออ่อนเกินไป บุคลากรของศาลคล้ายกับกรมราชทัณฑ์ คือมีบุคลากรประจำอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในการฝึกอบรมบุคลากรหากพยายามใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดฝึกอบรม เช่น จัดผ่าน VDO Conference หาหัวข้อที่น่าสนใจ เชิญวิทยากรเก่งๆ ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยมากขึ้น ถ้ามีแผนการพัฒนารายบุคคล (IDP : Individual Development Plan) เป็นตัวกำหนด เขาก็จะได้พัฒนาศักยภาพด้วย เพราะถ้าทำแบบเดิมๆในแต่ละปีก็จะได้จำนวนจำกัดอย่างที่ปรากฏหากเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการจะได้เป้าหมายมากขึ้นและทั่วถึงมากขึ้น อีกทั้งยังประหยัดงบประมาณ

ในปี ๒๕๖๑ ศาลใช้วิธีนี้จนลดงบประมาณได้กว่า ๑๐ ล้านบาท จัดฝึกอบรมได้จำนวนมากขึ้น สามารถขยายไปถึงผู้ไกล่เกลี่ยผู้ประνομที่เดิมอบรมได้เพียงปีละ ๑๐๐ - ๒๐๐ คน เมื่อจัดการอบรมทุกจังหวัดทั่วประเทศโดยใช้ Video Conference สามารถจัดอบรมได้ปีละ ๒,๐๐๐ คน ในการฝึกภาคปฏิบัติก็แก้ไขปัญหาโดยการจัดทำเป็นรูปแบบต่างๆ แนวทางนี้ผมมั่นใจว่าสามารถทำได้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม และสามารถประหยัดงบประมาณ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๙ การบริการประชาชน มีการดำเนินงานที่สำคัญ ๒ เรื่อง

(๑) การรับฝากเงินผู้ต้องขังจากญาติผ่านธนาคารพาณิชย์ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการบริการประชาชน ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง สร้างความเชื่อมั่นในงานราชทัณฑ์ สร้างความโปร่งใสของการทำงาน ได้มีการดำเนินงานในเรือนจำและทัณฑสถานนำร่อง จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำกลางเพชรบุรี และทัณฑสถานหญิงธนบุรี และมีเป้าหมายในการดำเนินงานปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๑ แห่ง ส่วนที่เหลือจะดำเนินการให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ ๒๕๖๓

/ (๒) การเยี่ยมญาติ...

(๒) การเยี่ยมญาติผ่าน LINE Application เนื่องจากการเยี่ยมญาติถือเป็นการบำรุงขวัญที่สำคัญ และปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ประกอบกับมีผู้บริหารเรือนจำและทัณฑสถานหลายแห่งเป็น คนรุ่นใหม่ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้ดี ได้มีการดำเนินงานโดยกำหนดเป็น QR Code หรือเปิดช่องทาง ให้สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการเยี่ยมญาติผ่าน LINE Application กิจกรรมนี้ความยากอยู่ที่จะต้องมียุติบัตรที่เจ้าหน้าที่เฝ้าติดตาม ตลอดเวลา เพื่อไม่ให้เกิดการนัดแนะหลบหนีหรือนัดแนะกระทำความผิดกฎหมาย โครงการนี้จะช่วยประหยัด ทั้งค่าใช้จ่ายและเวลา เช่นกรณีที่แม่อยู่จังหวัดเชียงใหม่ลูกถูกจำคุกอยู่ที่จังหวัดสงขลา วิธีนี้จึงช่วยลดภาระ ของประชาชนได้มาก

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสราวุธ เบญจกุล) กรรมการ สอบถามว่า การให้บริการ รับฝากเงินผู้ต้องขังจากญาติผ่านธนาคารพาณิชย์ที่มีเป้าหมายการดำเนินงานในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๑ แห่ง หากได้ผลดี ทำให้ไม่ขยายให้ครอบคลุมทั่วประเทศภายในปีนี้เลย เป็นเพราะติดปัญหาใด

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ (นายมงคล จันทะจร) ชี้แจงว่า เรื่องการรับฝากเงินผู้ต้องขังจากญาติผ่านธนาคารพาณิชย์ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ดำเนินการได้ จำนวน ๒๑ แห่ง เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ไม่ได้รับงบประมาณสำหรับดำเนินงาน แต่ได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม ให้ใช้เงินดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลางของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มาเป็นงบดำเนินงาน ส่วนที่เหลือกรมราชทัณฑ์ได้ตั้งในคำขอของงบประมาณปี ๒๕๖๓

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ) สอบถามว่า เรื่องการเยี่ยมญาติ ผ่าน LINE Application ตามที่มีข้อทักท้วงจากการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการคอมพิวเตอร์ กระทรวงยุติธรรม ว่าในการใช้ระบบ LINE Application ข้อมูลต่างๆ จะถูกเก็บไว้ที่ Server ในต่างประเทศ อาจก่อให้เกิดปัญหาในอนาคตหรือไม่ และต้องไปพิจารณาว่า ประเทศอื่นๆมีแนวคิด ในการเยี่ยมญาติ ผ่าน LINE Application อย่างไร

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ ชี้แจง ว่าผมได้ติดต่อไปยังผู้บริหารบริษัท LINE Thailand จำกัด ถึงปัญหาดังกล่าว ได้รับการชี้แจงว่า ในทางเทคนิค ข้อมูลการสื่อสารในระบบไลน์อาจสามารถดึงออกมาได้ แต่เป็นนโยบายสำคัญที่เคร่งครัดมากที่บริษัทจะไม่ยอมเปิดเผยโดยเด็ดขาด และข้อมูลที่ถูกเก็บเป็นข้อมูลระหว่างญาติและผู้ต้องขังที่ไม่นำมาปัญหาอะไร ที่สำคัญมีการ กำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยในส่วนอื่นๆ เช่น ในขั้นตอนสมัครเข้ารับบริการ ต้องระบุและตรวจสอบ อัตลักษณ์ตัวตนของผู้เกี่ยวข้องทุกคน บันทึกหมายเลขบัตรประชาชน ๑๓ หลัก ตรวจสอบความสัมพันธ์กับ ผู้ต้องขังอย่างละเอียด หากเป็นทายาทโดยตรงจะเยี่ยมได้ง่าย แต่หากไม่ใช่ขั้นตอนจะซับซ้อนมากขึ้น ในการเยี่ยม เมื่อมีการนัดหมายวันเวลาแล้ว จึงนำผู้ต้องขังมานั่งที่หน้าจอ จากนั้นเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้เชื่อมต่อไปยังญาติที่รอรับสาย หากมีความผิดปกติ เช่น มีการใช้รหัสลับ ที่ไม่เข้าใจ หรือมีแนวโน้มสับสนเสี่ยงว่าจะนัดแนะกระทำความผิดเจ้าหน้าที่ จะตัดการเชื่อมต่อโดยทันที

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ขณะนี้รัฐบาลกำลังสร้างเทคโนโลยีของประเทศไทย ทำงานคล้ายๆ LINE Thailand ใกล้จะแล้วเสร็จ ระหว่างนี้ ให้ใช้กระบวนการเดิมอย่างระมัดระวัง

อีกเรื่องที่ยังไม่ได้กล่าวถึง คือ โทรเวชกรรมด้วยโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในบริบทเรือนจำ (Telemedicine) ที่เป็นการให้บริการตรวจรักษาผู้ต้องขังแบบออนไลน์กับหมอในคลินิก ขณะนี้ได้ต้นแบบแล้ว ใช้งบประมาณประมาณ ๑๘ ล้านบาท ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จะดำเนินการ ๑๘ แห่ง ตาม ๑๘ กลุ่มจังหวัด ของกระทรวงมหาดไทย โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า โทรเวชกรรมด้วยโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในบริบทเรือนจำ (Telemedicine) มีต้นแบบ ๒ แห่ง ที่เรือนจำกลางเขาบิน และเรือนจำกลางเชียงราย

๓.๑๐ รายงานผลกระทบจากพายุปาบึก ส่วนของกรมราชทัณฑ์มีเรือนจำทัณฑสถาน ได้รับผลกระทบจากพายุปาบึกจำนวน ๖ แห่ง ไม่ได้รับความเสียหายรุนแรง กรมราชทัณฑ์สามารถดูแลได้

๓.๑๑ รายงานสถานการณ์ภารกิจงานในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งจัดทำขึ้น ทุกวันโดยศูนย์ปฏิบัติการและติดตามสถานการณ์กรมราชทัณฑ์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒) มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๓๘๗,๙๓๙ คน ประกอบด้วย นักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนฝากขัง ผู้ต้องกักขัง ผู้ต้องกักกัน และ ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ (ตาม พ.ร.บ. พินิจสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๕)

(๒) สถิติผู้ต้องขังในเรือนจำ (ยอดสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน) มีจำนวนสะสม ผู้ต้องขังรับเข้า ๖๘,๔๘๘ คน และจำนวนผู้ต้องขังปล่อยออก ๕๕,๘๐๘ คน ซึ่งทำให้จำนวนผู้ต้องขังสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

(๓) สถิติผู้ต้องขังเสียชีวิตรวมทั้งสิ้น ๒๙๑ คน แบ่งเป็น เสียชีวิต แบบผิดธรรมชาติ จำนวน ๔ คน และเสียชีวิตจากการป่วย/โรคร้าย จำนวน ๒๘๗ คน

(๔) สถิติผู้ต้องขังป่วย (ยอดสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน) ส่งรักษาตัว ที่โรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ จำนวน ๓๔,๖๓๗ คน

(๕) สถิติผู้ต้องขังออกไปทำงานภายนอกเรือนจำ ยอดสะสม จำนวน ๓๐,๕๐๗ คน

(๖) สถิติผู้ต้องขังต่างชาติรวม ๑๖,๐๓๒ คน เป็นชาย ร้อยละ ๘๒.๒๘ เป็นหญิง ร้อยละ ๑๗.๗๒ ทั้งนี้ คดีส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติด ร้อยละ ๖๒.๕๑ โดย ๓ อันดับแรกของผู้ต้องขังต่างชาติ ที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานในประเทศไทย ได้แก่ สัญชาติพม่า จำนวน ๕,๖๐๓ คน สัญชาติลาว จำนวน ๓,๕๘๖ คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน ๒,๙๓๘ คน

(๗) สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในภาพรวมพบว่า หลังจากได้รับการปล่อยตัว ออกจากเรือนจำจะมีผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายในระยะเวลา ๑ ปี คิดเป็น ร้อยละ ๑๔ - ๑๕ ภายในระยะเวลา ๒ ปี จะเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๒๕ และภายในระยะเวลา ๓ ปี จะเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๓๔ ในขณะที่สถิติการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวเฉพาะแบบการพักการลงโทษ ซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขังได้รับการคัดกรองก่อนที่ จะปล่อยออกจากเรือนจำ จะมีสถิติที่ต่ำกว่า โดยพบว่าภายในระยะเวลา ๑ ปี จะมีอัตราการกระทำผิดซ้ำประมาณ ร้อยละ ๕ - ๖ และเพิ่มเป็น ร้อยละ ๙ - ๑๓ ภายในระยะเวลา ๒ ปี และ ร้อยละ ๑๓ - ๑๖ ภายในระยะเวลา ๓ ปี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า เสริมในเรื่องผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ที่มีอยู่ร้อยละ ๑๘ มีหลายแนวคิด ด้านหนึ่งอาจมีโอกาสไม่ผิด การคุมขัง ปะปนกับนักโทษเด็ดขาดดูไม่เหมาะสม กำลังสำรวจว่าอาคารสถานที่ของส่วนราชการใดที่ไม่ค่อยได้ใช้ หรือพื้นที่ใด ที่เรามีสิทธิ์เข้าไปพัฒนาให้เป็นสถานที่ควบคุม และเตรียมมาตรการที่จะทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดี จะมีคณะกรรมการ พิจารณารายละเอียดคงจะได้ความชัดเจน

/อธิบดีกรมราชทัณฑ์...

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ
รายงานการดำเนินงานโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๑๒ รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ ขออนุญาตให้รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายบริหารเป็นผู้รายงานต่อที่ประชุม

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) รายงานว่า ความ
คืบหน้าจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา ฝ่ายเลขานุการได้รวบรวมแนวคิดต่างๆที่ได้นำเข้าที่ประชุมและมีมติไปแล้ว
เขียนเป็นแผนงานโครงการรวมทั้งสิ้น ๘ โครงการ

๑. การดำเนินงานศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE : Center of
Assistant to Reintegration Employment) เนื่องจากสถิติผู้ต้องขังที่มาติดต่อมีจำนวนไม่มาก จึงได้เสนอแนว
ทางการพัฒนาศูนย์ดังกล่าว โดยได้ประสานขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มาช่วยวิเคราะห์ว่าจะพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างไร

๒. โครงการจัดตั้งเรือนจำนักพัฒนาสำหรับฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในพื้นที่เรือนจำ
ชั่วคราว สืบเนื่องจากต้องการใช้เรือนจำชั่วคราวที่มีอยู่ทั่วประเทศในการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์
ได้ประสานงานให้กองออกแบบและก่อสร้าง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม จัดทำรูปแบบรายการ และ
ประมาณการค่าใช้จ่าย เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการ

๓. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งเรือนจำสำหรับฝึกวิชาชีพ
ผู้ต้องขังในนิคมอุตสาหกรรม โดยโครงการนี้อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมในการจัดประชุมระหว่าง กรมราชทัณฑ์
หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน เพื่อกำหนดต้นแบบเรือนจำ สำหรับการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในนิคมอุตสาหกรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าว
ว่า ขอให้นำเสนอแนะของผู้แทนกระทรวงแรงงานเข้าไปเชื่อมโยงกับข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒

ในข้อที่ ๓ กระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งคณะทำงานที่มีผู้ช่วยรัฐมนตรีพงศ์ธร
สัจจชลพันธ์ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีภาคเอกชนกว่า ๔๐ บริษัท สนใจที่จะมาช่วยสอน เชื่อมโยงการทำงาน และ
คัดเลือกผู้ผ่านโครงการเข้าทำงาน มีการดำเนินงานใน ๒ ลักษณะ คือ เอาไปฝึกงานดังที่เคยทำไว้กับกระทรวงแรงงาน
ที่มีเป้าหมายเดิม ๓๗,๐๐๐ คน แบ่งเป็นปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๑๗,๐๐๐ คน แต่ไม่คืบหน้าเท่าที่ควร
ปี ๒๕๖๒ ต้องดำเนินการต่อไป ส่วนการจะนำผู้ต้องขังที่มีทักษะตามสมควรไปทำงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมที่มี
ความต้องการ ติดปัญหาเรื่องการเดินทางไปกลับ และเวลาที่จะปฏิบัติงาน เพราะภายในเรือนจำมีกิจกรรม
ที่ต้องปฏิบัติในช่วงเช้าและเย็น และยังพบปัญหาเรื่องรถรับส่ง

การดำเนินงานในอีกลักษณะหนึ่ง คือ เปิดพื้นที่ที่ไม่ได้อยู่ในแนวกำแพง ให้เป็นพื้นที่
สำหรับตั้งโรงงานอุตสาหกรรมให้บริษัทเอกชนมาลงทุน จะแก้ปัญหาด้านการเดินทางและระยะเวลาการทำงาน
รวมถึงได้ประโยชน์จากการใช้พื้นที่ว่างเปล่าที่ไม่ได้ใช้งาน

ผู้แทนปลัดกระทรวงแรงงาน (พ.ต.ต.ญ. ร่มยง สุรกีจบรรหาร) เสนอแนะว่า
มี ๒ ประเด็นที่สามารถดำเนินงานโดยไม่ต้องลงทุนมาก แต่สามารถใช้ความเป็นเครือข่ายร่วมกันได้ หากมีปัญหา
ในการนำผู้ต้องขังไปทำงานในสถานประกอบการ นั่นคือ ถ้าเป็นแรงงานฝีมือดีจะได้รับการยอมรับ และช่วยลด
ข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาการทำงาน หรือมีการจ้างงานในลักษณะรับจ้างทำแทน (Outsource) ที่ไม่จำเป็นต้อง
เข้าไปทำงานในสถานประกอบการ ถ้าสามารถรวมกลุ่มเพื่อรับชิ้นงานมาทำได้ และหากคนเหล่านี้ขาดทักษะฝีมือ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถเข้าไปช่วยพัฒนาได้ เป็นทางเลือกในการทำงาน

/รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายบริหาร...

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

๔. โครงการนำกำไลอิเล็กทรอนิกส์ หรือ EM มาใช้ กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ดังนี้

- (๑) ผู้ต้องขังป่วยและผู้ต้องขังชราที่อยู่ในระดับช่วยตัวเองได้บ้าง
- (๒) ผู้ต้องขังจิตเวชในการนำไปควบคุมไว้ยังสถานอื่นซึ่งไม่ใช่เรือนจำ เช่น โรงพยาบาลหรือบ้านพัก
- (๓) ผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่เป็นผู้เสพหรือผู้รับจ้างขนยาเสพติดแต่ไม่ใช่ผู้ค้า
- (๔) ผู้ต้องขังที่ติดเงื่อนไขระยะเวลาคุมประพฤติ ปัจจุบันเกณฑ์พักการลงโทษมีระยะเวลาการคุมประพฤติไม่เกิน ๕ ปี แต่เงื่อนไขการคุมประพฤติที่คณะกรรมการพักการลงโทษยอมรับได้ มีระยะเวลาการคุมประพฤติไม่เกิน ๒ ปี ดังนั้นหากนำกำไลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ คณะกรรมการพักการลงโทษสามารถพิจารณาให้ผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาคุมประพฤติไม่เกิน ๕ ปี สามารถได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติได้โดยใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมไปด้วย
- (๕) ผู้ต้องขังคดีเช็คหรือคดียกยอกทรัพย์ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถออกไปทำงานชดใช้หนี้ให้กับผู้เสียหายได้
- (๖) ผู้ต้องขังที่มีลักษณะเป็นหัวหน้าครอบครัว ที่มีภาระจำเป็นต้องหาเลี้ยงครอบครัว
- (๗) ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ที่อาจขอให้ศาลใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัว

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสราวุธ เบญจกุล) กรรมการ แนะนำว่า ผมมีความเห็นเหมือนท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รายงานในที่ประชุม กลุ่มคนที่ได้รับพักการลงโทษและปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขการคุมประพฤติกระทำผิดซ้ำน้อย น่าจะนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ประโยชน์ เพราะกรมคุมประพฤติและสำนักงานศาลยุติธรรมได้นำเข้ามาใช้แล้ว น่าจะใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

เรื่องที่ ๒ ที่เกี่ยวข้องกัน ขอเสนอว่าถ้าเป็นไปได้ในอนาคตหมายถึงออกจากศาลไป กรมราชทัณฑ์หากส่งแบบ Digital แทนหมายกระดาดจะทำได้หรือไม่ มีตัวอย่างที่ศาลได้ร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในการจัดทำหมายจับแบบ Digital ปีละประมาณ ๖๐,๐๐๐ เรื่อง จัดส่งเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้เกิดฐานข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อการใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า กำไลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะเข้ามาใช้เป็นแบบสายรัดข้อมือ ลดการบาดเจ็บ และลดความกังวลของผู้เกี่ยวข้อง ค่าเช่าประมาณ ๑๖,๐๐๐ บาท ประกอบด้วยตัวกำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) อุปกรณ์ชาร์จประจุแบตเตอรี่ เครือข่ายส่งสัญญาณ และห้องควบคุม ที่สามารถควบคุมได้ทั่วประเทศ ใช้ได้กับ ๒ ระบบ ทั้งระบบคลื่นและระบบอินเทอร์เน็ตผสมผสานกัน สามารถแจ้งเตือนตามที่กำหนด เริ่มจากส่งเสียงเตือนก่อน จากนั้นจึงส่งข้อมูลไปที่ศูนย์ควบคุม และแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ดำเนินการตามมาตรการ เป็นเทคโนโลยีใหม่ซึ่งต้องติดตามประเมินว่าจะมีปัญหาหรือไม่ เทคโนโลยีเดิมก็ใช้ได้อยู่แต่มีกระแสดังกล่าวต้องการอยากให้ลดขนาดและเพิ่มประสิทธิภาพ

/นายกรัฐมนตรี...

นายกรัฐมนตรีได้มีดำริให้วิจัยพัฒนากำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) ของเราเอง จึงให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีการทำวิจัยทำสายรัดข้อมือแบบแบนด์วีส์ใช้กับนักท่องเที่ยวกะทรวงยุติธรรม จึงได้มอบทุนประมาณ ๔ ล้านบาท ให้วิจัยเพิ่มคุณลักษณะที่จำเป็น ตอนนี้ทำเสร็จแล้วเป็น ๔ เวอร์ชัน แต่มีข้อจำกัดเรื่องรัศมีการควบคุมนิดหน่อย ถ้าทำเสร็จสมบูรณ์จะสามารถใช้ได้ทุกกลุ่ม ทั้งของกรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรมราชทัณฑ์ โดยอันดับแรกที่ใช้ได้แน่นอน คือ ผู้ป่วยของกรมราชทัณฑ์ จะช่วยลดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ต้องดูแล และจะใช้ในกลุ่มผู้ต้องขังออกทำงานภายนอกเรือนจำ แทนที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากในการควบคุม ก็ใช้เทคโนโลยีนี้เข้าไปทดแทน จัดการในลักษณะรโมบายที่เป็นศูนย์ติดตาม ทำให้สามารถนำผู้ต้องขังไปบำเพ็ญประโยชน์ได้พื้นที่มากขึ้น กรณีใช้ในกระบวนการคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาว่า จะมีเกณฑ์การใช้อย่างไร ตอนนี้เริ่มที่ ๑-๒ ปีก่อน เอาไปเสริมกับผู้ที่ได้รับพักการลงโทษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

ในระยะที่ ๒ กำลังให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นทำวิจัย และเชิญภาคเอกชนในประเทศไทยร่วมลงทุน เพราะต้องการให้เทคโนโลยีนี้อยู่ในประเทศไทย กำลังเจรจาเรื่องผลตอบแทนกันอยู่ หากทำได้เราจะได้อุปกรณ์ที่เล็กกะทัดรัด เป็นเทคโนโลยีของเราเอง มหาวิทยาลัยขอนแก่นยืนยันแล้วทำได้แน่นอน เหลือที่ต้องพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมที่จะขอจากกองทุนดิจิทัล มีภาคเอกชนให้ความสนใจแล้วหลายบริษัท

ส่วนที่จะใช้ในกรมราชทัณฑ์กำลังวางแผนว่าจะไม่เริ่มต้นด้วยการเช่า จะใช้ส่วนที่เราวิจัยขึ้นมาเอง เป็นนวัตกรรมของเราเอง สมมุติทำไม่สำเร็จก็ใช้แนวทางเดิมในการดำเนินงาน แต่หากสำเร็จ นอกจากจะใช้ในกิจการของยุติธรรมแล้ว จะขยายไปใช้ในนักท่องเที่ยวก่อน โดยเพิ่มฟังก์ชันให้ขอรับการช่วยเหลือได้เพื่อนำไปใช้งานในลักษณะ Save City

ในส่วนที่ศาลยุติธรรมดำเนินการไปแล้วเป็นกำไลข้อเท้า ในอนาคตหากกระทรวงยุติธรรมทำได้จะนำเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่นี้ไปเสนอให้ศาลพิจารณาอีกครั้ง

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสราวุธ เบญจกุล) กรรมการ แนะนำว่า ทางศาลยินดีรับนวัตกรรมใหม่ไปพิจารณา แต่สิ่งที่ต้องการคือความต่อเนื่อง ในการใช้กำไลข้อเท้าเราเจอปัญหาว่า อุปกรณ์ที่ไม่สำคัญเท่ากับกระบวนการทางความคิด (Mindset) ของคนที่ใช้ กว่าที่จะทำให้ผู้พิพากษาสั่งให้เขาใช้ได้ ต้องใช้เวลาทำประชาสัมพันธ์ พยายามโน้มน้าวด้วยหลายวิธีการ เช่น การให้รางวัลสารพัดรูปแบบถึงได้ใช้ ขณะนี้ใช้ไปแล้วประมาณ ๗,๐๐๐ เครื่อง ในสัญญาเดิม สัญญาใหม่เราต่ออีก ๑ ปี กำลังดูอยู่ว่าหากของกระทรวงยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากกว่า ขนาดเล็กลง และระบบเสถียร ศาลพร้อมที่จะร่วมใช้ด้วยกัน เพราะที่ผ่านมาได้ให้กรมคุมประพฤติใช้ร่วมกับศาล โดยให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้ในชว่งวันปีใหม่กับวันสงกรานต์ เพื่อควบคุมคนมาแล้วขับ ถ้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นทำสำเร็จจะมีประโยชน์กับส่วนรวมอย่างมาก

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นางวัลลี ธรรมโกสิทธิ์) ให้ความเห็นว่าการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) แต่มีข้อเสนอแนะว่าการใช้กับผู้ป่วยจิตเวชอาจจะเป็น stigma ส่วนหนึ่งก็ได้ เพราะการเป็นผู้ป่วยจิตเวชก็เป็น stigma ขึ้นหนึ่งอยู่แล้ว สมมุติว่าเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำด้วย จะยิ่ง stigma จึงต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนตรงนี้ด้วย

อีกเรื่องขอแนะนำเรียนเสนอในที่ประชุม Telemedicine กรมสุขภาพจิตได้ทำระบบนี้กับเรือนจำที่มีผู้ต้องขังจิตเวช โดยสถาบันกัลยาธราชนครินทร์ได้เริ่มดำเนินการในเรือนจำพิเศษธนบุรี และในต่างจังหวัดบางแห่ง นโยบายนี้น่าสนับสนุนเพราะช่วยลดค่าใช้จ่าย ป้องกันการหลบหนี และหมอสามารถดูแลคนไข้ได้มากขึ้น

/อธิบดีกรมราชทัณฑ์...

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า กรณีเรื่องการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) ผมขอสรุปให้ฝ่ายเลขานุการได้บันทึกข้อมูลให้ครบถ้วน ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความกรุณาเพิ่มเติม

กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) น่าจะเป็นคำตอบเกือบสุดท้ายในการหันเหผู้คนออกจาก เรือนจำ และระบบควบคุมตัว ของผู้ที่สมควร สรุปว่าในขณะนี้มีการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) ใน ๔ มิติ

มิติที่ ๑ การใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) ในระหว่างปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องใช้ ทรัพย์สินหรือเงินประกัน

มิติที่ ๒ ศาลสั่งให้คุมประพฤติโดยใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) เช่น คดีมาแล้วซ้ำ

ใน ๒ มิตินี้เป็นดุลยพินิจของศาลหรือฝ่ายตุลาการ

มิติที่ ๓ ที่มีกรมราชทัณฑ์เข้าไปเกี่ยวข้อง เป็นการใช้อำนาจบริหาร คือ อาจจะให้ ใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) โดยคณะกรรมการพักการลงโทษ เป็นคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ราชทัณฑ์พิจารณาใช้ ในกลุ่มผู้ที่ได้รับพักการลงโทษบางคน ที่สังคมอาจไม่สบายใจ มีการจับจองเป็นพิเศษ ในกลุ่ม นี้จะเรียกได้ว่าเป็น parole

มิติสุดท้าย คือการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) กับผู้ต้องขังที่ยังเข้า-ออกจากเรือนจำบ่อยๆ เช่น กลุ่มผู้ต้องขังที่ออกทำงานภายนอกเรือนจำ ออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ กลุ่มเรือนจำโครงสร้างเบาที่เป็น ผู้ต้องขังโทษต่ำ หรือกลุ่มผู้ต้องไปกักขังแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอจึงทดแทนด้วยการใช้กำไล อิเล็กทรอนิกส์ (EM) โดยกำหนดเงื่อนไขที่ชัดเจนหากผิดเงื่อนไขการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (EM) เช่นการออกนอก อาณาเขต จะถือเป็นการหักลดหนี้ ที่ต้องดำเนินการติดตามจับกุมและฟ้องเพิ่มคดี

ในการดำเนินงานในมิติที่ ๓ และ ๔ หากมีการประชุมสัมมนา ระดมสมอง โดยสำนักกิจการ ยุติธรรมเป็นต้นเรื่องน่าจะสามารถตกผลึกได้ข้อยุติ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) รายงานความคืบหน้า ผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

๕. โครงการจัดตั้งศูนย์การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังด้านนวัตกรรมเกษตร อุตสาหกรรม แปลงใหญ่ และเกษตรอัจฉริยะ ได้กำหนดพื้นที่นำร่องเพื่อดำเนินงานตามโครงการในพื้นที่ ทัดตงสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขافرึก มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการจัดตั้งเป็นศูนย์การฝึก เนื่องด้วยเป็นเรือนจำ ที่ดำเนินการฝึกวิชาชีพด้านเกษตรกรรมให้แก่ผู้ต้องขังโดยการเลี้ยงไก่และสุกรขุนในระบบฟาร์มปิด ประกอบกับมีพื้นที่เพื่อขยายผลการดำเนินงาน

๖. โครงการก่อสร้างสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดกำหนดโทษไม่เกิน ๒ ปี โครงการนี้ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมเคยมีดำริว่า ผู้ต้องขังโทษน้อยๆ ได้รับสิทธิประโยชน์น้อยมาก ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการเลื่อนชั้น พักการลงโทษ และลดวันต้องโทษจำคุก จึงได้คิดริเริ่มว่าควรนำผู้ต้องขังโทษน้อยไปอยู่เรือนจำ ความมั่นคงต่ำ อย่างน้อยกลุ่มจังหวัดละ ๑ แห่ง ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้มีการปรับแผนการดำเนินงานตามที่ ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้แก้ไขโครงการ จะดำเนินการทั้งหมด ๑๘ แห่ง ใน ๑๘ กลุ่มจังหวัด

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ กล่าวว่า นโยบายนี้เป็นข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เน้นไปที่ผู้กระทำความผิดครั้งแรกด้วย ในการประมวลผลออกมาจะพบว่า คนที่ถูกจำคุก ๒ - ๓ ปีและกระทำความผิดครั้งแรกอาจจะมีจำนวน ๕๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ คน ข้อเสนอของกรมราชทัณฑ์อาจไม่ตรงกับจุดทับซ้อนของข้อสั่งการหรือไม่ ข้อเสนอมีอยู่ว่า

/๑. ไม่ต้องการ...

(๑) ไม่ต้องการให้ผู้ต้องขังโทษน้อยถูกคุมขังปะปนกับผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์ ซึ่งจะเกิดปัญหาในเรื่องของการเรียนรู้ หรือแม้แต่การถูกข่มเหงรังแก

(๒) ถ้ามองผู้ต้องขังกลุ่มนี้ อาจมองได้ว่าเป็นกลุ่มที่ต้องเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ต้องดูแลเป็นพิเศษในทันทีที่เข้าเรือนจำ จึงมีข้อสั่งการเพิ่มเติม

มีข้อพิจารณาว่าเมื่อแยกเขาออกมาแล้ว ต้องสามารถให้การอบรมศึกษา ฝึกทำงานในพื้นที่นี้ได้เลย โดยไม่ต้องเข้าไปดำเนินการในพื้นที่หลักของเรือนจำ ประเด็นที่ทางกรมราชทัณฑ์เสนอมา คือ การกั้นโซน เป็นการกั้นพื้นที่ควบคุมหรือพื้นที่นอนโดยหลัก แต่ที่รับประทานอาหารหรือพื้นที่ดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เข้าใจว่าไม่สามารถกั้นโซนได้เนื่องจากเรือนจำส่วนใหญ่เป็นเรือนจำแดนเดี่ยว (Single Cell) ข้อเสนอที่อยากให้มีจริงๆ คือ สร้างเป็นเรือนจำที่มีความมั่นคงน้อยลง และดูแลแยกต่างหาก อาจทำเป็นสัดส่วนแยกออกมาจากเรือนจำหลัก โดยมีทั้งโรงฝึกงาน โรงเรียน สำหรับคนกลุ่มนี้ เพื่อจะได้ไม่ต้องย้ายกลับไปปะปนกับผู้ต้องขังโทษสูง

ข้อเสนอของกรมราชทัณฑ์ที่จะปรับปรุงเรือนจำชั่วคราวบางแห่งให้มีศักยภาพดูแลแทนการแยกสัดส่วนพื้นที่ภายในเรือนจำที่อาจมีข้อจำกัดอยู่ แนวทางนี้จึงตอบโจทย์เรื่องนี้ได้มากกว่า แต่ก็อยากจะได้ว่าในการแยกสัดส่วนพื้นที่ในเรือนจำหลัก ส่วนใดที่แยกได้เลย ส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ร่วมกัน ก็อาจทำให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพิ่มเติม

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการราชทัณฑ์ (รองศาสตราจารย์ อภิญา เวชยชัย) ให้ความเห็นว่า เคยได้รับฟังแนวคิดเรื่องการจัดการเรือนจำคุมขัง มาตั้งแต่สมัยท่านวันชัย รุจนวงศ์ อดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์ เป็นแนวคิดที่มีประโยชน์ ในความเป็นจริงบริบทพื้นที่ในเรือนจำค่อนข้างจำกัด ถ้าปรับมุมมองในส่วนของการจัดโซนพื้นที่ ก็ดำเนินการไป แต่สามารถทำไปพร้อมกับการจัดบริการให้กับผู้ต้องขังโทษน้อยไม่เกิน ๒ ปี และกระทำความผิดครั้งแรกได้ เป็นการจัดโซนเชิงกิจกรรม งานการฟื้นฟูต่างๆ จะช่วยให้เขาเตรียมความพร้อมของตนเองในระบบคิดด้วย ก่อนที่จะปล่อยตัวออกมาข้างนอก หากเราจัดโซนพื้นที่ไปพร้อมกับโซนเชิงกิจกรรมอาจช่วยปรับกระบวนการทางความคิด (Mindset) บางอย่างให้กับเขาได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า เรื่องนี้เราได้แนวคิดในการออกแบบแล้ว ซึ่งในวันศุกร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จะมีการพูดคุยตามประเด็นที่กรมราชทัณฑ์เสนอเพื่อให้ตกผลึก จากนั้นจึงเสนอแผนงาน มีข้อพิจารณาว่ากรณีเป็นการรับโทษระยะเวลานานแล้ว เช่นรับโทษมาแล้ว ๑๐ ปี เหลือโทษอีก ๑ ปี ๖ เดือน ก็จะได้รับเตรียมตัวก่อนปล่อย แต่กับคนที่ต้องเข้าเรือนจำเพราะศาลพิพากษาจำคุก ๑ - ๒ ปี กลุ่มนี้น่าจะมีทางเลือก แทนที่จะเข้าไปคุมขังในเรือนจำหลัก ควรจะมีสถานที่ที่เหมาะสม เช่น เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง ที่เป็นเรือนจำเปิด เป็นสถานฝึกงาน รับญาติได้ นักท่องเที่ยวมาได้ เขาจะรับโทษโดยได้พบปะผู้คน มีการดูแลกันแบบหลวมๆ ให้เกียรติกัน แต่ใช้ระบบติดตามที่เป็นอัตโนมัติ ยังรวมถึงกลุ่มผู้ต้องขังที่ศาลยังไม่ตัดสิน แต่เป็นกลุ่มที่มีความละเอียดอ่อน (sensitive) เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา พื้นที่นี้จะช่วยแก้ปัญหา แนวคิด คือ ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้ที่ได้รับโทษเบาๆถูกคุมขังอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม หากคณะกรรมการท่านใดมีข้อมูลเพิ่มเติมขอให้รับเสนอ จะได้รับไปดำเนินการ เพื่อให้ออกมาสอดคล้องกับบริบทที่จะดำเนินการ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

๗. โครงการการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี : ๒ มิติคู่ขนาน เนื่องจากมีแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากลในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี เช่น มาตรฐานองค์การสหประชาชาติ หรือมาตรฐานข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) กรมราชทัณฑ์อยู่ระหว่างดำเนินการกำหนดเรือนจำควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ๖ แห่ง ในกลุ่มจังหวัดที่มีเรือนจำและทัณฑสถานหลายแห่ง ได้แก่ กลุ่มจังหวัดลำปาง กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มจังหวัดขอนแก่น กลุ่มจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มจังหวัดสงขลา และกลุ่มจังหวัดพิษณุโลก

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝ่ายปฏิบัติการ (พ.ต.ท. ประวูธ วงศ์สินิล) รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

๘. โครงการปลูกป่า ปลูกใจ ปลูกภาพใหม่ให้ผู้ต้องขังไทย มีความคืบหน้าจากการได้หารือกับอธิบดีกรมป่าไม้หลายประการ

ส่วนแรก คือ กรมราชทัณฑ์จะได้รับประโยชน์ คือ กรมป่าไม้จะสนับสนุนไม้ของกลางที่คดีถึงที่สุดแล้ว มาให้เรือนจำใช้ในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังทำเครื่องเรือนหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ อีกทั้งยังสนับสนุนนวัตกรรมเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากไม้ ที่จะนำมาผลิตเชิงพาณิชย์ รายได้ที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งจะมอบให้กองทุนพิทักษ์ป่า อีกส่วนหนึ่งใช้ประโยชน์ในการบริหารงานเรือนจำและเพิ่มรายได้ให้ผู้ต้องขังประโยชน์อีกประการ คือ การขอใช้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมพัฒนาให้เป็นเรือนจำชั่วคราวในบางพื้นที่

ส่วนที่สอง คือ กรมป่าไม้อยากให้กรมราชทัณฑ์มีกิจกรรมมากกว่าการปลูกป่า เช่น การทำแนวกันไฟ การดับไฟป่า การฟื้นฟูป่า การยึดพื้นที่ผืนป่ากลับคืนให้กับรัฐ มีเป้าหมายปีละ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์เห็นชอบในเรื่องนี้ จะมีการทำความตกลง (MOU) กันในเรื่องการบริหารไม้ของกลาง เพื่อประโยชน์ในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังและการเสริมสร้างความร่วมมือในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าในการดูแลของกรมป่าไม้ต่อไป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ที่มาโครงการนี้มี ๒ ประเด็น

(๑) นายกรัฐมนตรีทำให้เพิ่มพื้นที่ป่าให้มากขึ้น

(๒) นายกรัฐมนตรีกำหนดเป็นนโยบายและผ่านเป็นกฎหมายเรื่องไม้มีค่าโดยกำหนดให้ต้นไม้ทุกต้น ทุกชนิด เมื่อมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒ นิ้วขึ้นไป จะมีมูลค่าที่สามารถประเมินราคาใช้เป็นต้นทุนของเจ้าของพื้นที่ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะมาดำเนินการรับรอง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านพัฒนาวิทยา (นายนิติ จิตสว่าง) ให้ข้อเสนอแนะว่า จากที่ได้รับทราบการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการตามโครงการต่างๆ ของกรมราชทัณฑ์ รู้สึกประทับใจและชื่นชมในความก้าวหน้าในการพัฒนางานราชทัณฑ์ในยุคนี้อย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม ผมมีข้อสังเกตซึ่งเป็นเรื่องเกิดขึ้นในต่างประเทศ คือได้มีการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ หรือเข้าศูนย์เตรียมปล่อยที่ได้รับการอบรมและช่วยเหลือหลายประการเพื่อไม่ให้กลับไปกระทำผิดซ้ำนั้น มักเป็นคนที่มีความพร้อมอยู่ในระดับหนึ่งแล้ว เช่น มีญาติรับรองและรับกลับไปอยู่ด้วย ไม่มีประวัติการกระทำผิดซ้ำซาก หรือมีความประพฤติดีในขณะที่อยู่ในเรือนจำ ดังนั้น โอกาสในการกลับไปกระทำผิดซ้ำจึงต่ำ ในขณะที่มีผู้ต้องขังอีกกลุ่มเป็นพวกกระทำผิดซ้ำซาก หรือพวกทำผิดติดนิสัยกลับไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการการช่วยเหลือข้างต้น และได้รับการปล่อยตัวตามป้าย จึงมีโอกาที่กระทำผิดซ้ำสูง ผลการวิจัยพบว่าใน ๑ ปี พวกนี้สามารถก่อคดีได้ถึง ๑๔ - ๑๕ คดี ดังนั้นถ้าต้องการจะลดอัตราการกระทำผิดซ้ำจึงต้องทำอะไรสักอย่างกับผู้ต้องขังกลุ่มนี้

/ในสิ่งต่อไป...

ในสิงคโปร์ใช้วิธีจัดโปรแกรมเข้มข้นให้กับผู้ต้องขังกลุ่มนี้ ๑๐ เดือน อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่ออกไปกระทำผิดซ้ำ ในขณะที่สหรัฐฯ ใช้วิธีกันออกจากสังคม โดยใช้โทษจำคุกระยะยาว แม้จะเป็นความผิดเล็กน้อย ถ้ากระทำผิดหลายครั้ง ตามกฎหมาย Three Strikes Law จะถูกจำคุกในระยะยาว เพื่อให้สังคมปลอดภัย เป็นเพียงข้อสังเกตจากต่างประเทศครับ

ผู้แทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นางกฤติกา เฉิดโถม) ให้ความเห็นว่า มีความเป็นห่วงผู้ต้องขังอีกกลุ่มหนึ่งที่พ้นโทษแล้วไม่รู้จะไปไหน อยากให้เรือนจำสัมภาษณ์เขาก่อนว่ามีที่ไปหรือไม่ จะไปไหน และจะให้ติดต่อช่วยเหลือได้อย่างไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE) ที่ดำเนินการมา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยังไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มประสิทธิภาพครบทุกแห่ง ในอนาคตจะหาทางเพิ่มประสิทธิภาพและขยายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยเร็วที่สุด

เลขาธิการศาลยุติธรรม (นายสราวุธ เบญจกุล) กรรมการ ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับแนวคิดของท่านนัทธิ จิตสว่าง ยังมีกลุ่มที่มีปัญหาแก้ไขไม่ได้และกลับไปสร้างปัญหาให้สังคม จึงต้องแยกแยะให้ได้ทั้ง ๒ กลุ่ม เราดูแลคนที่กลับตัวเป็นคนดีคืนสู่สังคม แต่หากกลับไปทำร้ายสังคม เราจะตกเป็นจำเลยของสังคมเสียเอง

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานตามโครงการสำคัญตามภารกิจกรมราชทัณฑ์

๓.๑๓ ร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ขออนุญาตให้รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รายงานแก่ที่ประชุม

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวรายงานว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งจะมีการประชุมนัดแรกในกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ การประชุมครั้งนี้จะรับเอาข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำประกอบการพิจารณาซึ่งมีน้อยมากและไม่ได้มีนัยยะสำคัญ ผลการพิจารณาน่าจะเป็นไปตามร่างที่เสนอ

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องอื่นๆ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า ขออนุญาตแจ้งที่ประชุมทราบในเรื่องแนวความคิดในการดูแลสุขภาพของผู้ต้องขัง การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในเรือนจำ เป็นผลจากการที่กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้เข้าหารือ เพื่อขอความร่วมมือให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่า ให้สถานที่ราชการห้ามเป็นสถานที่จำหน่ายและกำหนดให้เป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ ขณะนี้อยู่ระหว่างรอประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดเพิ่มเติมสถานที่ห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทราบมาว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขลงนามในประกาศแล้ว อยู่ระหว่างรอประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๓๐ วัน และจะมีผลบังคับใช้หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีก ๖๐ วัน ในการนี้กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการในเบื้องต้นมีเรือนจำและทัณฑสถานปลอดบุหรี่แล้ว จำนวน ๖๐ แห่ง ส่วนที่เหลือน่าจะสามารถดำเนินการได้ครบ และคาดหวังว่าจะทำให้โรคติดต่อทางลมหายใจของผู้ต้องขังทุเลาเบาบางลง

/อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญ...

อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์ โดยท่านรองอธิบดีฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย ท่านธวัชชัย ชัยวัฒน์ ได้จัดพิธีร่วมลงนามใน MOU เพื่อบูรณาการร่วมกันในการดูแลผู้ต้องขัง เป็นความโชคดีที่ปีนี้ผู้ต้องขังถูกจัดเป็นกลุ่มผู้มีความเปราะบางในการดูแลสุขภาพ เป็นหนึ่งในความพยายามของกรมราชทัณฑ์ ที่จะทำให้เรือนจำสีขาวเป็นเรือนจำสุขภาพไปพร้อมๆ กัน เพื่อคืนคนดีต่อสังคม กรมราชทัณฑ์จะได้พัฒนาต่อไป

ผู้แทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นางกฤติกา เฉิดโฉม) ให้ความเห็นว่า กิจกรรมนี้อยู่ระหว่างออกหนังสือไปทั่วประเทศเพื่อจะได้ดำเนินการในทุกจังหวัดพร้อมๆ กัน พร้อมนี้ได้กำหนดให้รับสถานพยาบาลในเรือนจำเข้าเป็นลูกข่ายของโรงพยาบาลแม่ในพื้นที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า จะมีพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ในเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ ให้กระทรวงยุติธรรม โดยกรมราชทัณฑ์ เสนอเรื่องพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ ในวาระสำคัญครั้งนี้ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการแต่งตั้งคณะทำงาน โดยท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน เมื่อเรียบร้อยแล้วจะได้แจ้งให้คณะทำงานทราบและเชิญร่วมหารือต่อไป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ทุกท่าน

มติที่ประชุม

รับทราบ

เลิกประชุมเวลา

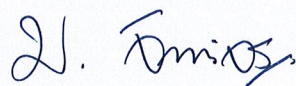
๑๖.๐๐ น.

(นายเอกรักษ์ นวลละออง)

เจ้าพนักงานราชทัณฑ์อาวุโส

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายมงคล จั่นตอง)

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม